



SORAINEN

RHS-i muudatused pakkuja vaatest

Kadri Härginen
Advokaadibüroo Sorainen AS

06.04.2021



Pakkujate või alltöövõtjate rakendamine, kes ei ole WTO GPA või EEA riikidest

- Hankijal on õigus piirata hangetes osalemist ettevõtjatel, kelle asukohariik on **väljaspool WTO GPA lepingu osalisriike või EEA-d**:
 - **Väljaspool GPA-d** nt Türgi, Albaania, Valgevene, Venemaa, Hiina, India, enamus riike Lõuna-Ameerikast, Indoneesiast ja Aafrikast jne.
- Tulevikus **ei pea** hankija **lubama** pakkumuse meeskonnas riigihankele **muudest riikidest ettevõtjaid**, kes pole otseselt ise pakkujad, aga on need, **kelle vahenditele tuginetakse**.
 - NB! **Solidaarne vastutus** koos sellise ettevõtjaga.

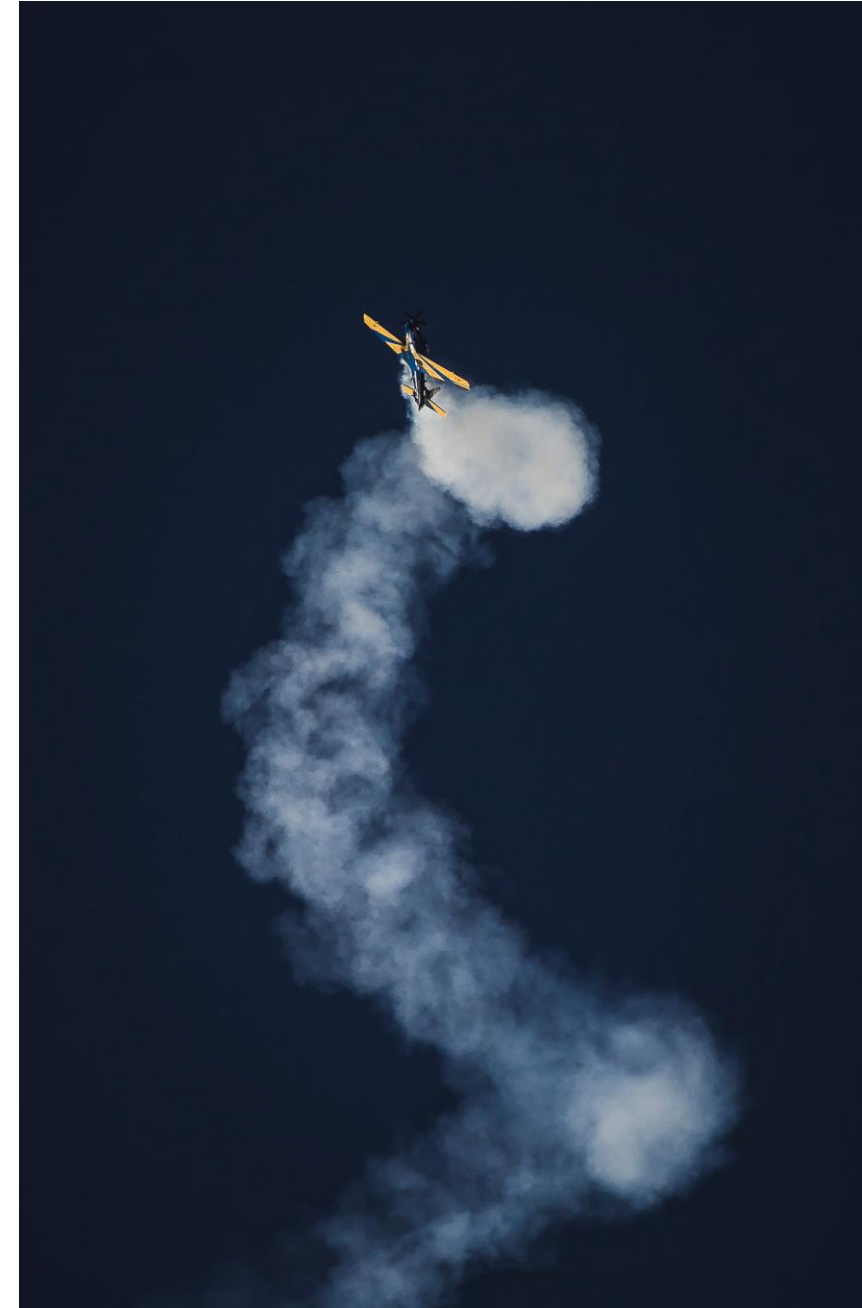
Turu-uuringu eesmärkide täiendamine

- **Turu-uuringu eesmärk** on **koguda** hankija poolt **teavet**, et ta oskaks hanke paremini üles ehitada ning asjakohasemalt ettevõtjaid kaasata. Nt selgitada tehnilisi tingimusi või testida, kas lepingutingimused on tasakaalus jne.
- **Eelnõu sõnastab ka teise turu-uuringu eesmärgi**, mis tuleneb direktiividest:
 - Teavitada pakkujaid oma hankeplaanidest ja nõuetest.
 - Eesmärk anda turule eelinfo, et pakkujad saaksid oma plaane (pikemaajaliselt) seada.
- Lisaks, **hankija võib turu-uuringu ajal suhelda mistahes pakkujaga**.
- Pakkujad peavad siiski olema mõneti ettevaatlikud lahkelt infot jagades. **Hankijal on kohustus avaldada vahetatud oluline info!**

Lihthankes pakkuja õigused paremini tagatud

Kordan lisaks pakkuja vaatest, et:

- **Eelnõu pikendab lihthangetes pakkumuste esitamise tähtaega (enne 5 tp, eelnõu pakub 10 päeva)**
 - Pakkujal on sisuliselt 2 nädalat aega pakkumust koostada ja hankijalt küsimusi küsida.
- **Eelnõu justkui lühendab küsimuste küsimise aega; praktikas on pakkuja õigused siiski suuremad:**
 - Küsimusi saab küsida kuni 2 päeva enne pakkumuste esitamise tähtaega, kuid kuna üldine aeg pakkumuse koostamiseks on pikem, siis on tegelikult aega rohkem.





Ärisaladus kaitstud ka väiksema maksumusega hangetes

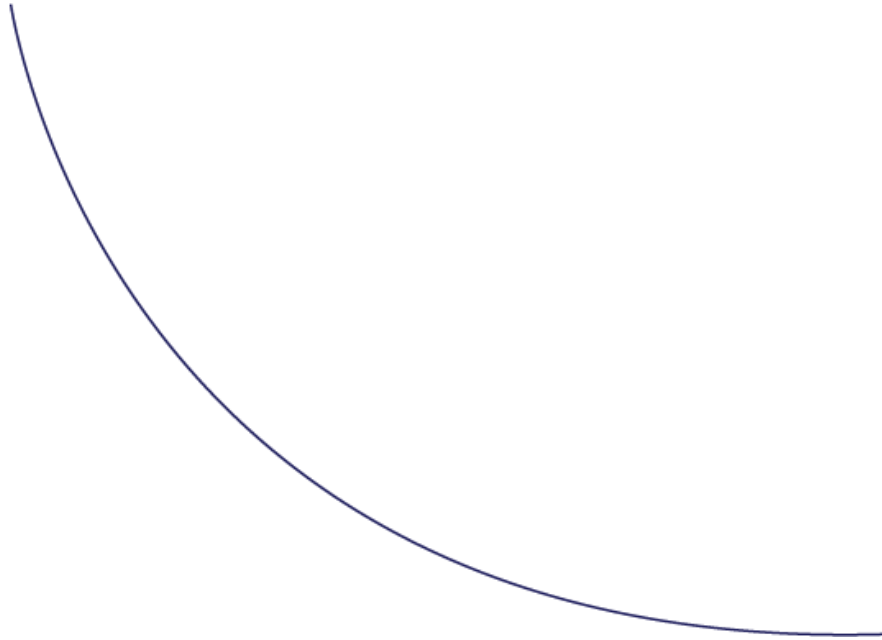
- Eelnõuga **muudetakse ärisaladuse kaitse sätte asukohta seaduses**, mis laiendab riigihangete menetluste ringi, mille menetlemisel ettevõtja ärisaladust tuleb ka RHS-i alusel kaitsta.
- **Ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seadus kehtib** siiski **paralleelselt** edasi ning ka selle alusel on ettevõtja ärisaladus kaitstud.
- Pakkujal on jätkuvalt kohustus igas riigihankes oma ärisaladus ära märkida!



Info hankelepingu rikkumisest jõuab kiiremini avalikuks

- Hetkel avaldab hankija info hankelepingu täitmise rikkumise kohta pakkuja poolt alles **pärast hankelepingu lõppemist**.
- **Eelnõu pakub välja**, et hankija peab hakkama rikkumisest registrisse infot sisestama **10 päeva jooksul arvates rikkumisest**.
- Muudatus õiguskindluse osas mõistlik, kuid **aeg liiga lühike pakkuja vaatest (nt 30-45 p pärast rikkumist)**:
 - Pakkujal peab olema aega analüüsida heastamise võimalusi ning rakendada meetmeid.
 - Muidu oht uutelt hangetelt välja jääda ning ei saa ka uuele hankijale tõendada, et „olen end parandanud“.
 - Pakkujal peab olema aega ka arvestada rikkumise „deklareerimisel“ esitamisel olevates pakkumustes.

Kõrvaldamise aluste kontroll laieneb



Küsimus puudutab **ettevõtja esindajatel kõrvaldamise aluste kontrollimist**:

- **Seni** tuli kontrollida neid **lepingulisi esindajaid, kellel on seos vastava riigihankega**.
- **Tulevikus** tuleb aga kontrollida ka selliseid **üldvolitusega isikuid**, kes konkreetse hankega seotud pole, nt:
 - tegevjuhid, kes pole juhatuse liikmed
 - prokuristid
- EL-i õigusest tulenev muudatus ja kindlasti võetakse seadusena vastu.

Uus alus ja muudetud valikulised kõrvaldamise alused

- Lisatakse üks uus alus valikuliseks kõrvaldamiseks:
 - **Maksudeklaratsiooni esitamata jätmine.**
 - Varasem deklaratsioonide esitamata jätmine ei mõjuta kõrvaldamist.
- Valikulistest kõrvaldamise alustest **muudetakse nelja alust:**
 - **KOV maksuvõlg** – kontrollida saab ainult KOV, teiste hankijate hangetest ei saa KOV maksuvõla tõttu välja jätta.
 - Kui on **varasemaid hankelepingu** rikkumisi, saab välja jätta uues hankes vaid siis, kui rikkumine oli **oluline**.
 - Kõrvaldamiseni ei saa viia mitte igasugune valeandmete (kinnituste) esitamine, vaid **tahtlik valetamine**.
 - **Hankija mõjutamine** soodsate otsuste saamiseks tuleb minevikust nüüd kaasa.



Heastamise tõendite esitamine, kui esineb valikulisi kõrvaldamise aluseid

- Eelnõu kohustab hankijat nõudma pakkuvalt **heastamist tõendavate dokumentide esitamist koos pakkumuse või taotlusega.**
- **Sõnastus võiks olla leebem:**
 - Lubada heastamismeetmeid ning peamisi tõendeid kirjeldada hankepassis; ning
 - Kohustada pakkujaid tõendeid esitama hankija nõudmisel.
- Sellisel kujul on nõue liiga koormav eelkõige pakkujatele ning hankijatel ei pruugi neid tõendeid olla üldse vaja (kui nt pöördmenetluses võidab hoopis mõni muu ettevõtja).
- **Heastamine hakkab kehtima ka allapoole RV piirmäära jäävate hangete puhul!**



Teise isiku vahenditele tuginemine

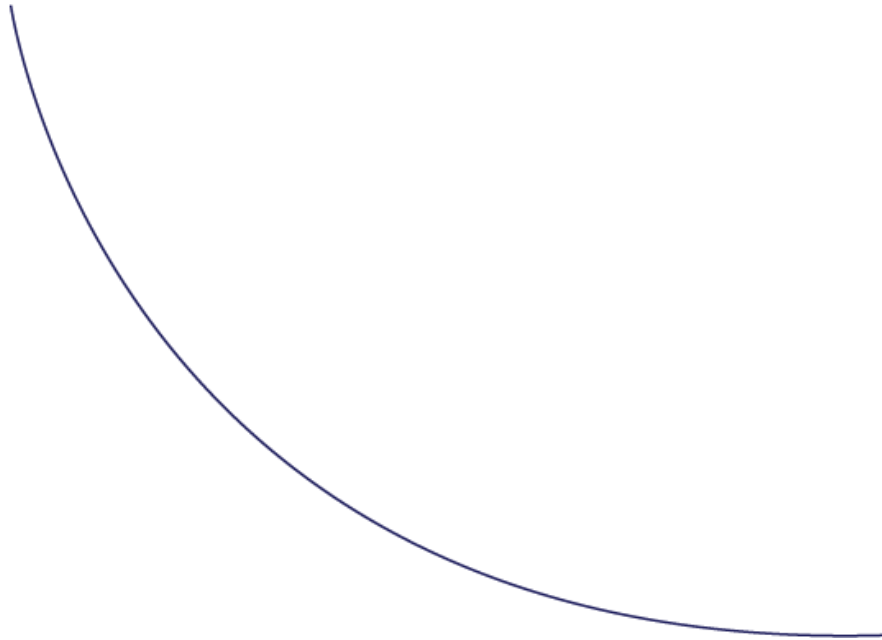
Oluline erinevus tulevikus:

- **ENNE** pidi isik, kelle vahenditele tugineti, vastutama solidaarselt lepingu täitmise eest üksnes selle lepingu osa suhtes, mille tõttu teda kaasati.
- **TULEVIKUS** peab ka isik, kelle vahenditele tuginetakse, terve lepingu eest solidaarselt vastutama.

Tulevikus on hankijal kohustus kontrollida sellisel isikul ka **valikuliste kõrvaldamise aluste esinemist.**

- Seni tuli kontrollida üksnes kohustuslikke aluseid.
- Asendada tuleb isik ainult kohustuslike kõrvaldamise aluste korral, muul juhul on hankijal õigus nõuda asendamist.

Põhjendamatult madala pakkumuse protsendimäär ehitushangetes



Hankijal on õigus ise RHAD-s kehtestada, millist protsendimäära maksumuste kõikumisel kavatseb pidada mõistlikuks ja millist mitte:

- **5—15 protsenti** võrrelduna **järgmise** vastavaks tunnistatud **pakkumusega**; või
- **10—30 protsenti** pakkumuste **keskmisest** maksumustest.

Kui hankija ei kehtesta ise kindlat protsendimäära, siis kehtib seaduses sätestatud määr!



Kõrvaldamise aluste tõttu saab tulevikus hankelepingu lõpetada

Tulevikus on **hankijal õigus hankeleping lõpetada** ka siis, kui pakkujal **tekib kohustuslik kõrvaldamise alus hankelepingu täitmise ajal**

- Näiteks **maksuvõlg!**
- Aga mitte deklaratsiooni esitamata jätmine.
- Nagu hankemenetluseski, võiks ka siin olla hankijal õigus vähemalt maksuvõla osas anda tähtaeg maksmiseks või ajatamiseks.
- Problemaatiline on heastamisvõimaluse puudumine, oluline nt pikkade lepingute puhul.
- VÕS-i vaatest võiks RHS sätestada, et seda loetakse oluliseks lepingurikkumiseks.



Seaduse jõustumine 01. jaanuaril 2022

Täname osalemast!

Võta meie riigihankeõiguse tiimiga ühendust:

Gerli Gritsenko

gerli.gritsenko@sorainen.com

Mario Sõrm

mario.sorm@sorainen.com

Kadri Härginen

kadri.harginen@sorainen.com

